

**ЖІНОЧІ ОБРАЗИ В ФЕМІНІСТИЧНИХ
ТВОРАХ ІРИНИ ЖИЛЕНКО, ГАННИ
ЧУБАЧ, НАТАЛКИ БІЛОЦЕРКІВЕЦЬ**

- **Метою роботи** є визначення основних складників художнього світу Ірини Жиленко, Ганни Чубач, Наталки Білоцерківець в контексті такого своєрідного філософського та мистецького явища як фемінне (жіночне) ПИСЬМО.

Завдання випускної кваліфікаційної роботи:

- 1) окреслити поняття фемінізму, дослідити тенденції його розвитку протягом кінця ХІХ – перших десятиліть ХХІ століття;
- 2) дослідити історію формування українського жіночого руху;
- 3) оглянути творчості І. Жиленко, Г. Чубач, Н. Білоцерківець та літературно-критичних праці про них;
- 4) визначити риси фемінності в поезії І. Жиленко, Г. Чубач, Н. Білоцерківець, що даються взнаки в на таких рівнях як тематика, образність, жанрові уподобання, мовленнєві особливості;
- 5) проаналізувати індивідуально-авторські особливості жіночих образів у творчості І. Жиленко, Г. Чубач, Н. Білоцерківець.

Об'єкт дослідження: літературна творчість визначних представниць українського письменства другої половини ХХ – початку ХХІ ст. І. Жиленко, Г. Чубач та Н. Білоцерківець. Звернена особлива увага на жіночі образи у їхній поезії.

Предмет дослідження: фемінність як суттєва ознака художнього світу письменниць, яка виразно дається взнаки в особливостях проблематики й поетики їхніх творів, у характерних рисах їх ліричної поезії.

Методи дослідження:

- **спостереження** за рухом фемінності взагалі та в творчості І.Жиленко, Г. Чубач, Н. Білоцерківець;
- **аналізу** феномену фемінізму у історичному контексті та в поетичній творчості;
- **культурологічного аналізу** поезій І. Жиленко, Г. Чубач, Н. Білоцерківець, у контексті руху фемінності;
- **зіставлення** та **порівняння** рис постатей жінок на різних етапах творчості поетес;
- **класифікації** типів жінок у поезіях І. Жиленко, Г. Чубач, Н. Білоцерківець, їх характеристика.

Матеріал дослідження:

- збірки віршів Ірини Жиленко: «Соло на сольфі» (1965), «Дівчина на кулі» (1987), «Чайна церемонія» (1990), «Пори року» (1999);
- Ганни Чубач: «Ожинові береги» (1977), «Срібна шибка» (1980), «Святкую день» (1982), «Озвучена печаль» (2003), «Радість висоти» (2012);
- Наталки Білоцерківець: «Підземний вогонь» (1984), «Готель Централь» (2004).

Методологічна основа:

дослідження з питань філософської та соціально-психологічної творчості, зокрема праці

- С. де Бовуар «Мораль двозначності» (1947), «Друга стаття» (1949),
- Т. Гундорова «Жінка і дзеркало» (2000),
- С. Павличко «Фемінізм: статті, дослідження, бесіди та інтерв'ю» (2002) та інші.

- **Наукова новизна** роботи полягає в тому, що вперше в науковий обіг введено дослідження напряму фемінізму у порівняльній характеристиці образу жінки на прикладах творів

І. Жиленко,

Г. Чубач,

Н. Білоцерківець.

- **Теоретичне значення дослідження:** у випускній кваліфікаційній роботі порушена проблема виникнення та формування напряму фемінності, що є певним внеском у літературно-критичний дискурс, обґрунтована приналежність творів письменниць саме до фемінного письма.
- **Практичне значення дослідження:** полягає у можливості використання його матеріалів та одержаних результатів у дальшому вивченні ґендерного аспекту літературної творчості, насамперед ролі фемінності в художньому світі письменниць.

•РОЗДІЛ 1.

•ФЕМІНІЗМ ЯК КУЛЬТУРНИЙ РУХ ХІХ СТ. - ПОЧАТКУ ХХІ

1.1.Тенденції розвитку фемінізму ХІХ – початку ХХІ століть

1.2.Український жіночий рух

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ФЕМІННОСТІ У ПОЕЗІЯХ ІРИНИ ЖИЛЕНКО

2.1. Риси фемінності в поезії І. Жиленко

2.2. Індивідуально-авторські особливості жіночих образів у творчості поетеси

- У випускній кваліфікаційній роботі розроблено класифікацію, де виділено наступні типи жінок у творчості І. Жиленко:

- 1) *жінка-мати* («Бо я не Іов. Прокляну», «Три колискових і зоря»);

- 2) *жінка-господиня* («Пані, ота, що знаменна не зростом»);

- 3) *жінка-естетка* («До півночі вона ще ждала»);

- 4) *жінка-поетеса* (« Небо все сіріше, я старша»);

- 5) *жінка-філософ* («Так тихо! Замовк у людині бог»).

РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ ФЕМІННОСТІ У ТВОРЧОСТІ ГАННИ ЧУБАЧ

3.1. Риси фемінності в поезії Г. Чубач

3.2. Індивідуально-авторські особливості жіночих образів у творчості
Г.Чубач

У ході дослідження творчості Ганни Чубач розроблено класифікацію, де виділено такі *типи жінок*:

1) *жінка-мешканка міста* («Вивчаю короткі зупинки»);

2) *жінка-селянка* («Вдома», «Журавка», «Болотяна лоза», «На Шевченкових святах»);

3) *жінка-патріотка* («Моя країна – Україна», «Не заспіваймо Україну!», «Колеса істрії», «Шлях до вершин»);

4) *закохана жінка* («П'ята пора», «Твої очі ясніють», «Жену і кличу», «А ти мені прощаєш і мовчиш», «А я тебе відплакала»);

5) *жінка-мати* («І все-таки, дочко, з любові», «Нехай мені доля вготовила муки»).

РОЗДІЛ 4. ЖІНОЧІ ОБРАЗИ У ПОЕЗІЯХ НАТАЛКИ БІЛОЦЕРКІВЕЦЬ

4.1. Риси фемінності в поезії Н. Білоцерківець

4.2. Індивідуально-авторські особливості жіночих образів у творчості
Н. Білоцерківець

У роботі розроблено класифікацію, де виділено наступні типи жінок у творчості Н. Білоцерківець:

- 1) *жінка-спостерігач (аналітик)* («Ти також щовечора їдеш у цій електричці...»);
- 2) *жінка-дослідник* («Покрови мовчання незняті»);
- 3) *жінка з розбитим серцем* («Ми помрем не в Парижі», «Моє серце зламалося», «Тремтить вода у склянці»);
- 4) *жінка-філософ* («Бунт»);
- 5) *жінка-пейзажист* («Вересень», «Листопад»).

ВИСНОВКИ

Найпоширеніші приклади визначень фемінізма:

- 1) Соціально-політична теорія, в якій вивчають гноблення жінок та перевищення чоловіків у давньому минулому і сьогоденні, а також вивчають шляхи подолання чоловічої першості над жінками.
- 2) Неосяжний соціальний рух за рівність прав і можливостей для жінок, що протистоїть соціальній системі, в якій позиція людей різних статей нерівноправне.
- 3) Ідеологія, що протистоїть усім теоріям і діям жінконенависництва.
- 4) Філософська концепція соціокультурного розвитку, альтернативна до існуючої європейської узвичаєності, яка показує перевагу до жіночого соціального уміння в розуміннях про світ і суспільство.

Фемінізм зарубіжжя характеризується наступними напрямками:

- 1) культурологічним,
- 2) психоаналітичним,
- 3) постмодерністським,
- 4) марксистським,
- 5) ліберальним,
- 6) соціалістичним,
- 7) радикальним,
- 8) екзистенціальним та іншими.

У випускній кваліфікаційній роботі зроблено огляд творчості І. Жиленко, Г. Чубач, Н. Білоцерківець, у якому ми простежили що поетеси ідуть схожими шляхами, але по-різному дивляться на образи жінок. Кожна із поетес переплітає головних героїнь з власними переживаннями, які найближче їм.

«В руках тримаю меч свій і дитину»

І. Жиленко

*«В мені багато є любові, багато.
Більше, ніж мене»*

Г. Чубач

*«І де та вродиста Мета, що
штовхає вперед за масивом
масив?»*

Н. Білоцерківець

- У досліджених поезіях І. Жиленко, Г. Чубач, Н. Білоцерківець, з'ясуємо ряд рис фемінності, до яких належить боротьба за рівноправність жінки з чоловіком, право жінки проявляти себе не лише у ролі матері, а й у професіональних розпочинаннях.

Дякуємо за увагу!